

Fylkesmannen i Rogaland Miljøvernnavdelingen

Saksbehandler: Henriette Givskud
Telefon: 51 56 89 24

Arkivnr.: 461.2
Saksnr.: 2008/3660

IVAR IKS Avløpsanlegg Nærbø - Kontrollrapport

Rapportnr: 2008.082.I. MVARO
Type kontroll: Verifikasjon

Informasjon om virksomheten:

Navn: IVAR IKS Avløpsanlegg Nærbø	Organisasjonsnr.: 871 035 032
Postadresse: Postboks 8134	Besøksadresse: Nærbø
Utslippstillatelse: 08.12.1976	Bransjenr. (NACE-kode): 90.010
Risikoklasse: 3	Kommune/kommunenr.: Hå/1119
Kontrolldato: 19.06.2008	Tidspunkt for forrige kontroll: Ingen tidligere kontroll

Tilstede under kontrollen:

Fra virksomheten: Tor Inge Kjellesvik Ove Helge Vold Leif Terje Øvernes Eline Furre	Fra fylkesmannen: Margareta Skog (kontrollør) Henriette Givskud (saksbehandler)
---	---

Rapportens innhold

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under kontrollen. Hovedtema for kontrollen var:

1. Fastsettelse av krav ut fra tettbebyggelsens størrelse
2. Drift og tilsyn med avløpsanlegget (ledningsnett, overløp, renseanlegg)
3. Utslippskontroll (utslippsmålinger)

Resultater fra kontrollen

Fylkesmannen avdekket fire (4) avvik under kontrollen. Disse er:

1. Gjeldene utslippsramme blir ikke overholdt.
2. Anleggets renseprosess er ikke tilstrekkelig for å oppnå sekundærrensekravet innen 01.01.2009.
3. Antall prøveuttak samsvarer ikke med kravene som fremkommer av forurensningsforskriftens kapittel 14.
4. Det er ikke utarbeidet en skriftlig risikovurdering av Nærbø avløpsanlegg.

Det ble gitt to (2) anmerkninger etter kontrollen. Disse er:

1. IVAR IKS sin bruk av avvikssystemet kan forbedres.
2. IVAR IKS er sent ute med hensyn på å få på plass akkreditert prøvetaking for avløpsanlegget på Nærbø før 01.01.2009.

Avvikene og anmerkningene er beskrevet på sidene 4 – 6.

Oppfølging etter kontrollen

Se følgebrevet til denne rapporten.

Rapport godkjent (dato):

Einar Haualand
fung. ass. fylkesmiljøvernssjef

Henriette Givskud
overingeniør

Bakgrunn

I juni 2008 deltok Fylkesmannen i Rogaland i en landsdekkende kontrollaksjon rettet mot avløpsanlegg i større tettbebyggelser. Aksjonen var ledet av Statens forurensningstilsyn (SFT), og inkluderte både brevkontroll og inspeksjon. Alle avløpsanlegg i Rogaland som omfattes av kapittel 14 i forurensningsforskriften har deltatt i brevkontrollen, dvs. fått tilsendt innrapporterings skjema (med sentrale spørsmål om anleggets status og videre planer relatert til implementering av renskravene, mv. som ligger i kapittel 14 i forurensningsforskriften).

Inspeksjoner vil vi kun gjennomføre ved totalt 7 utvalgte anlegg: Vik, Grødaland, Bore, Nærbø, Hestnes, Moi og SNJ (Sentralrenseanlegget Nord Jæren). Alle inspeksjonene er varslede kontroller.

For mer og generell informasjon om kontrollaksjonen vises til SFTs infoark (2381/2008), *Kontrollaksjon avløp 2008*.

Generelt sett gjennomføres kontroller i hovedsak for å verifisere at gjeldende krav med hensyn til ivaretagelse av ytre miljø overholdes. Rapportene omhandler eventuelle avvik og anmerkninger som er konstatert under kontrollen og som ligger innenfor fylkesmannens forvaltningsområde. Rapportene gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av bedriftenes miljøarbeid eller miljøstatus.

Denne rapporten er skrevet etter kontrollen ved IVAR IKS sitt avløpsrenseanlegg Nærbø, torsdag 19. juni 2008.

Definisjoner

Avvik defineres som overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen (for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, forskrifter hjemlet i forurensningsloven eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner).

Anmerkning defineres som et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet, og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Regelverk

De viktigste HMS-kravene for den bransje virksomheten tilhører er sammenstilt og ligger tilgjengelig på internett, www.regelhjelp.no.

Hjemlene for de avvik som gis etter denne kontrollaksjonen ligger i følgende regelverk:

- *Lov om forurensninger og om avfall (forurensningsloven)*, av 13. mars 1981, med senere endringer.
- *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)*, av 06.12.1996, med senere endringer.
- *Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)*, av 1. juni 2004. (Kjernerokumentet er Kapittel 14, *Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser*. I tillegg kommer definisjoner som er angitt i Kapittel 11, *Generelle bestemmelser om avløp*).

- Utslippstillatelsen for det enkelte avløpsanlegg. For avløpsanlegget på Nærbø gjelder *Utsleppsløyve for Hå kommune*. Denne tillatelsen er datert 08.12.1976.

Resultater fra kontrollen

Det ble gitt fire (4) avvik etter kontrollen. Disse er beskrevet nedenfor:

Avvik 1:

Gjeldene utslippsramme blir ikke overholdt.

Avvik fra:

Utslippstillatelsens punkt 1.

Kommentarer:

I følge gjeldende utslippstillatelse datert 08.12.1976 har Nærbø renseanlegg kun tillatelse til utslipp av 4100 pe. Dette kravet er kraftig overskredet. I 2007 var snittverdien på 6336 pe, mens maksimum belastning var 14 429 pe, sistnevnte regnet som BOF₅.

IVAR har bevisst valgt å ikke etterleve belastningskravet i tillatelsen. Dette fordi belastningen og avløpsvannets sammensetning vil bli betydelig endret i 2011 når meieriet er nedlagt, og erstattet av et stormeieri med påslipp til renseanlegget på Grødaland.

Avvik 2:

Anleggets renseprosess er ikke tilstrekkelig for å oppnå sekundærrensekravet innen 01.01.2009.

Avvik fra:

Forurensningsforskriften § 11-3, § 14-1, § 14-8 og § 14-17.

Kommentarer:

Anlegget er ikke dimensjonert for dagens belastning, og anleggets renseprosess er heller ikke tilstrekkelig for å oppnå sekundærrensekravet innen 01.01.2009.

Avvik 3:

Antall prøveuttak samsvarer ikke med kravene som fremkommer av forurensningsforskriftens kapittel 14.

Avvik fra:

Forurensningsforskriften § 14-13 og § 14-17.

Kommentarer:

Anlegget på Nærbø skal i henhold til forurensningsforskriften kapittel 14 tilfredsstillende sekundærrensekravet innen 01.01.2009, og skal da analysere på BOF₅, KOF og fosfor på både inn- og utløpsprøver jf. § 14-17 a). Det blir opplyst under kontrollen at det kun er tatt 8 prøver i løpet av 2006-2007, og at disse er analysert for innholdet av organisk stoff i form av BOF₅ på innløp.

Det registreres også at IVAR IKS har søkt om utsatt frist til å innfri sekundærrensekravet, først 14.05.07, og igjen den 04.04.08. Det har ved gjentatte anledninger blitt opplyst at verken Fylkesmannen eller andre norske myndigheter har anledning til å gi lengre tidsfrist for gjennomføring av sekundærrensekravet.

Avvik 4:

Det er ikke utarbeidet en skriftlig risikovurdering av Nærbø avløpsanlegg.

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd, punkt 6
Forurensningsforskriften § 14-10

Kommentarer:

IVAR IKS har ikke foretatt en risikovurdering av avløpsanlegget. En slik vurdering skal omfatte både avløpsnett, overløp og renseanlegg.

Vurderingen skal i tillegg inkludere hvilke konsekvenser klimaendringene kan få for renseanlegget på Nærbø, derunder behov for avbøtende tiltak som må, kan eller bør iverksettes på renseanlegg, avløpsnett og overløp, jf. SFTs veileder (2317/2008) om klimatilpasninger, med tilhørende informasjonsark (3384/2008).

Anmerkninger

Fylkesmannen fant under denne kontrollen to (2) forhold som vi finner nødvendig å reagere på ved å gi IVAR IKS anmerkninger. Anmerkningene er beskrevet nedenfor.

Anmerkning 1:

IVAR IKS sin bruk av avvikssystemet kan forbedres.

Kommentarer:

Avvikssystemet til IVAR IKS benyttes i liten grad, dette gjelder ved alle anleggene til IVAR IKS. Eksempelvis blir brudd på rensekrav rapportert som avvik, men utover dette blir systemet brukt lite innenfor ytre miljø. Brudd på rensekrav omfatter også belastningsmengden, dermed er det viktig at også dette registreres som avvik.

Selskapet har et supplerende system der hendelser registreres og loggføres. IVAR IKS opplyste under kontrollen at det både var mulig, og at det ble kjørt "statistikk" på hendelser i loggsystemet med tanke på å analysere innholdet for å identifisere behovet for avbøtende tiltak. Det er viktig at vesentlige identifiserte problemområder blir lagt frem for ledelsen i IVAR IKS, og at dette kan dokumenteres. Det bør ikke være vesentlig forskjell i hvordan avvik i avvikssystemet behandles i organisasjonen, sammenliknet med problemområder som fremgår med loggsystemet som kilde.

Anmerkning 2:

IVAR IKS er sent ute med hensyn på å få på plass akkreditert prøvetaking for avløpsanlegget på Nærbø før 1. januar 2009.

Kommentarer:

Fylkesmannen er inneforstått med at det er ressurskrevende å få på plass akkreditert prøvetaking ved alle anleggene til IVAR IKS før 01.01.2009. Det er likevel viktig at dette arbeidet gjennomføres også her.

Fylkesmannen legger ved ”Rapport fra Norsk Akkrediterings Sektorkomite P12; Akkreditering av prøvetaking av kommunalt avløpsvann”, som IVAR IKS sannsynligvis har, men som vi på denne måten vil sikre at IVAR IKS er kjent med.

Andre forhold

- www.regelhjelp.no er et nyttig verktøy for alle som raskt og enkelt ønsker å skaffe seg oversikt, og holde seg oppdatert, i det viktigste regelverket på HMS-området innenfor gitt bransje. Aktuelle krav for virksomheter som driver med rensing av avløpsvann ligger på Regelhjelp.no under bransjen kalt *Avløpsbransjen*.